

Βρυξέλλες, 24.8.2016
COM(2016) 521 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 περί κοινοτικού
συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεταφοράς, της μεσιτείας και της
διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης**

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 περί κοινοτικού
συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεταφοράς, της μεσιτείας και της
διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 η Επιτροπή υποβάλλει ετήσια έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τις δραστηριότητες, τις έρευνες και τις διαβουλεύσεις της Συντονιστικής Ομάδας Διπλής Χρήσης (Dual-Use Coordination Group - DUCG). Επιπλέον, στην ανακοίνωση [COM(2014)244] της Επιτροπής αναγνωρίζεται ότι η δημοσίευση εκθέσεων και μη ευαίσθητων πληροφοριών για τους ελέγχους μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην ενίσχυση της διαφάνειας και στη βελτίωση της συμμόρφωσης των οικονομικών φορέων καθώς και της ικανότητάς τους να εφαρμόζουν τους ελέγχους. Η παρούσα έκθεση, που συντάχθηκε από την Επιτροπή και την ομάδα DUCG με βάση στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη¹, παρέχει πληροφορίες για την εφαρμογή του κανονισμού το 2015 και συμπεριλαμβάνει συγκεντρωτικά στοιχεία για τον έλεγχο των εξαγωγών για το 2014.

2. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1. Επανεξέταση της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών

Εκτός από την έκδοση της ανακοίνωσης [COM(2014)244] της 24ης Απριλίου 2014, η Επιτροπή δρομολόγησε μια εκτίμηση επιπτώσεων, προκειμένου να αξιολογήσει το κόστος και την ωφέλεια των διαφόρων επιλογών επανεξέτασης και να προσδιορίσει τις πλέον κατάλληλες δράσεις κανονιστικού και μη κανονιστικού χαρακτήρα (http://ec.europa.eu/smartregulation/impact/planned_ia/docs/2013_trade_015_duxc_en.pdf). Η Επιτροπή ανέθεσε σε εξωτερικό σύμβουλο² τη διενέργεια, μεταξύ Δεκεμβρίου 2014 και Οκτωβρίου 2015, έργου συλλογής δεδομένων για τη στήριξη της εκτίμησης επιπτώσεων μέσω της ανάπτυξης μεθοδολογίας για τη συλλογή και ανάλυση στοιχείων και πληροφοριών σχετικά με τον κλάδο ειδών διπλής χρήσης και τον οικονομικό και κοινωνικό αντίκτυπο των ελέγχων, τα σχετικά προβλήματα και τα αντίστοιχα μέτρα επανεξέτασης. Παράλληλα, η Επιτροπή διεξήγαγε, από τις 15 Ιουλίου έως τις 15 Οκτωβρίου 2015, δημόσια διαβούλευση μέσω διαδικτύου για τη συλλογή των παρατηρήσεων των ενδιαφερόμενων φορέων και των πολιτών σχετικά με τους στόχους και τις επιλογές επανεξέτασης και τον πιθανό τους

¹ Ορισμένες αρμόδιες αρχές δημοσιεύουν επίσης εκθέσεις για το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης.

² Το Διεθνές Ινστιτούτο Ερευνών της Στοκχόλμης για την Ειρήνη (SIPRI) υλοποίησε το έργο από κοινού με την Ecorys.

αντίκτυπο στην πολιτική της ΕΕ για τον έλεγχο των εξαγωγών. Τα αποτελέσματα της διαβούλευσης συνοψίζονται στη διεύθυνση http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/november/tradoc_154003.pdf.

Επιπλέον, η Επιτροπή διεξήγαγε στοχευμένες διαβουλεύσεις και επαφές με τους βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς. Η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη της ομάδας εργασίας «Αγαθά διπλής χρήσης» του Συμβουλίου, παρέχοντας επικαιροποιήσεις σχετικά με το έργο συλλογής δεδομένων, καθώς και σχετικά με την τρέχουσα εκτίμηση επιπτώσεων. Η επανεξέταση της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών περιλαμβανόταν επίσης στην ημερήσια διάταξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σε αρκετές περιπτώσεις, π.χ. κοινή επιτροπή DROI-INTA στις 23 Απριλίου 2015, με επίκεντρο τις επιπτώσεις των συστημάτων παρείσφρησης και παρακολούθησης στα ανθρώπινα δικαιώματα στις τρίτες χώρες και εργαστήριο με θέμα τους ελέγχους των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης που διοργανώθηκε από τις επιτροπές INTA και SEDE στις 15 Ιουνίου 2015. Οι έλεγχοι των εξαγωγών ήταν επίσης το θέμα πληθώρας κοινοβουλευτικών ερωτήσεων στην επιτροπή INTA, καθώς και στη σύνοδο ολομέλειας στις 5 Οκτωβρίου 2015. Τέλος, ένα φόρουμ για τον έλεγχο των εξαγωγών διοργανώθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2015, από κοινού με τη λουξεμβουργιανή Προεδρία της ΕΕ, για την ανταλλαγή απόψεων με τον κλάδο και με ενδιαφερόμενους φορείς της κοινωνίας των πολιτών. Η έκθεση του φόρουμ είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/december/tradoc_154041.pdf.

2.2. Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 428/2009 τροποποιήθηκε μία φορά κατά την περίοδο αναφοράς. Με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2420/2015 της Επιτροπής³, της 12ης Οκτωβρίου 2015, ενημερώθηκε ο κατάλογος ελέγχου της ΕΕ στο παράρτημα Ι του κανονισμού και ενσωματώθηκαν οι τροποποιήσεις που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο των πολυμερών συστημάτων ελέγχου των εξαγωγών το 2014. Επομένως, ο κατάλογος ελέγχου της ΕΕ για το 2015 ενσωματώνει πάνω από 100 τροποποιήσεις, οι περισσότερες από τις οποίες προκύπτουν από τη Συμφωνία του Wassenaar και το Καθεστώς Ελέγχου Πυραυλικής Τεχνολογίας. Οι εν λόγω τροποποιήσεις αφορούν, ιδίως, τον έλεγχο εργαλειομηχανών, συστημάτων αεροηλεκτρονικής τεχνολογίας και αναδίπλωσης πτερύγων αεροσκαφών, εξοπλισμού αεροσκαφών και μη επανδρωμένων αεροσκαφών της πολιτικής αεροπορίας, καθώς και τη διαγραφή από τον κατάλογο ελέγχου ορισμένων προϊόντων ασφάλειας κρυπτογραφημένων πληροφοριών. Τα παραρτήματα II και IV του κανονισμού επικαιροποιήθηκαν επίσης σύμφωνα με τις τροποποιήσεις του παραρτήματος Ι. Ο νέος επικαιροποιημένος και ενοποιημένος κατάλογος ελέγχου της ΕΕ τέθηκε σε ισχύ στις 25 Δεκεμβρίου 2015, επιτρέποντας στην ΕΕ να τηρήσει τις διεθνείς δεσμεύσεις της όσον αφορά τους ελέγχους των εξαγωγών και διευκολύνοντας τους εξαγωγείς της ΕΕ στις περιπτώσεις όπου οι παράμετροι των ελέγχων ήταν λιγότερο αυστηρές⁴.

2.3. Εθνικά μέτρα εφαρμογής

Ο κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος, αλλά προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για την εφαρμογή

³ ΕΕ L 340 της 24.12.2015, σ. 1.

⁴ Διορθωτικό στον κανονισμό 2015/2420 δημοσιεύτηκε στην ΕΕ L 60 της 5.3.2016, σ. 93 (http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_2016_060_R_0012&from=EL).

ορισμένων διατάξεων και ότι οι πληροφορίες σχετικά με τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ένα ενημερωτικό σημείωμα δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της 13ης Φεβρουαρίου 2015⁵ παρέχοντας μια επισκόπηση των μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη μέλη και τα οποία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την επέκταση των ελέγχων μεσιτείας και διαμετακόμισης, την επέκταση των ελέγχων σε μη απαριθμούμενα είδη για λόγους δημόσιας ασφάλειας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη θέσπιση εθνικών γενικών αδειών εξαγωγών, την εφαρμογή ελέγχων σχετικά με τις μεταφορές εντός της ΕΕ για μη απαριθμούμενα είδη, την επιβολή ελέγχων, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις εθνικές αρχές ελέγχου των εξαγωγών.

3. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

Με το άρθρο 23 του κανονισμού συστήνεται συντονιστική ομάδα διπλής χρήσης (DUCG) στην οποία συμμετέχουν εμπειρογνώμονες της Επιτροπής και των κρατών μελών με σκοπό την εξέταση οιοδήποτε θέματος σχετικού με την εφαρμογή των ελέγχων των εξαγωγών, προκειμένου να βελτιωθεί η συνέπεια και η αποτελεσματικότητά τους σε όλη την ΕΕ.

3.1. Διαβουλεύσεις για θέματα εφαρμογής

Κατά την περίοδο αναφοράς, η ομάδα DUCG δημιούργησε ένα φόρουμ ανταλλαγής απόψεων για διάφορα επίκαιρα θέματα που αφορούσαν την εφαρμογή του κανονισμού. Η ομάδα DUCG πραγματοποίησε επτά συνεδριάσεις και συζήτησε ειδικά θέματα ελέγχου, όπως την ερμηνεία της ρήτρας «ειδικά σχεδιασμένο δομικό στοιχείο», την απαίτηση για πιστοποιητικά T5 στο τελωνείο εξόδου των εξαγόμενων ειδών, τον έλεγχο των αναστροφών, την εφαρμογή του ορισμού του «εξαγωγέα» στους «μεταπωλητές», την εφαρμογή ελέγχων διαμετακόμισης στο πλαίσιο του κανονισμού για τα είδη διπλής χρήσης και τον έλεγχο της έρευνας διπλής χρήσης.

Η ομάδα DUCG προέβη σε τεχνική ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή εθνικών μέτρων και κατάρτισε επικαιροποιημένο ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με τα εθνικά μέτρα για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα (βλ. ανωτέρω).

Η ομάδα DUCG επανεξέτασε τη μεθοδολογία και την προσέγγιση που υιοθετείται για την ανταλλαγή δεδομένων και διεξήγαγε ολοκληρωμένη διαδικασία συλλογής δεδομένων σχετικών με τις χορηγήσεις αδειών (για τα δεδομένα του 2014), προκειμένου να ενισχύσει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών και τη δημόσια διαφάνεια για τους ελέγχους εξαγωγών των ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ. Η ομάδα DUCG συνεργάστηκε επίσης στο «έργο συλλογής δεδομένων» που υλοποιείται από το Διεθνές Ινστιτούτο Ερευνών της Στοκχόλμης για την Ειρήνη (SIPRI) και την Ecorys για τη στήριξη της εκτίμησης των επιπτώσεων για την επανεξέταση της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών.

Η ομάδα DUCG παρακολούθησε τη δραστηριότητα μιας κοινής (σε συνεργασία με τα τελωνεία) τεχνικής υποομάδας για την εξέταση της δυνατότητας σύγκλισης των τελωνειακών προγραμμάτων που προορίζονται για τους «αναγνωρισμένους οικονομικούς φορείς (ΑΟΦ)» με τα «εσωτερικά προγράμματα συμμόρφωσης (ΕΠΣ)» όσον αφορά τον έλεγχο των εξαγωγών. Η ομάδα DUCG συμφώνησε με τα συμπεράσματα της τεχνικής υποομάδας, ιδίως όσον αφορά την εκπόνηση κοινών κατευθυντήριων γραμμών για πρότυπα εσωτερικού

⁵ ΕΕ C 51 της 13.2.2015, σ. 8.

προγράμματος συμμόρφωσης (ICP) σε επίπεδο ΕΕ και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των τελωνειακών αρχών και των αρχών ελέγχου των εξαγωγών.

Η ομάδα DUCG παρακολούθησε τη δραστηριότητα της «ομάδας εμπειρογνομόνων σε θέματα τεχνολογιών παρακολούθησης» («STEG»), στην οποία συμμετείχαν εμπειρογνώμονες από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή για να συζητήσουν θέματα που αφορούν τον έλεγχο της τεχνολογίας κυβερνοεπιτήρησης και να ανταλλάξουν πληροφορίες για τις σχετικές εξελίξεις. Η STEG εξέτασε τις εξελίξεις όσον αφορά την εφαρμογή και τις τεχνικές παραμέτρους των ελέγχων και αντάλλαξε απόψεις για τις εθνικές, ευρωπαϊκές και πολυμερείς προσεγγίσεις για τους ελέγχους, καθώς και σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπό τους στα ανθρώπινα δικαιώματα και την ασφάλεια της ΕΕ και των πολιτών της. Η STEG πραγματοποίησε επίσης συνεδρίες με τους ενδιαφερόμενους φορείς από τον κλάδο, τον ακαδημαϊκό χώρο και άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

3.2. Τεχνική υποστήριξη για την εκπόνηση επικαιροποιήσεων του καταλόγου ελέγχου της ΕΕ

Η ομάδα DUCG διεξήγαγε τεχνικές διαβουλεύσεις σε υποστήριξη της εκπόνησης ενός κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού της Επιτροπής για την επικαιροποίηση του καταλόγου ελέγχου της ΕΕ. Εθνικοί εμπειρογνώμονες αντάλλαξαν τις τεχνικές γνώσεις τους και συμμετείχαν σε δράσεις κατάρτισης με τις αρμόδιες αρχές υπογραμμίζοντας τις σημαντικότερες αλλαγές στον κατάλογο ελέγχου με την ευκαιρία μιας ειδικής συνεδρίασης της ομάδας DUCG.

3.3. Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους ελέγχους των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης

Η ομάδα DUCG ξεκίνησε τις προετοιμασίες για τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ υποστηρίζοντας τη διαρθρωμένη ανταλλαγή πληροφοριών και τη διενέργεια διαβουλεύσεων μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή της σημείωσης 3 της κατηγορίας 5 Μέρος 2 του παραρτήματος Ι του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 –η σημείωση για την «κρυπτογράφηση»– και σχετικά με τον ορισμό του «εξαγωγέα» σε καταστάσεις στις οποίες εμπλέκεται μεταπωλητής.

3.4. Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών

Η ομάδα DUCG συνέχισε να υποστηρίζει την περαιτέρω ανάπτυξη του ηλεκτρονικού συστήματος ειδών διπλής χρήσης (DUeS), ενός ασφαλούς και κρυπτογραφημένου ηλεκτρονικού συστήματος που τελεί υπό την αιγίδα της Επιτροπής, προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών ελέγχου των εξαγωγών και της Επιτροπής. Η ομάδα DUCG εισήγαγε νέες λειτουργίες και βελτιώσεις στο DUeS, ιδίως για να υποστηρίξει τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις αρνήσεις που εκδίδονται με βάση τα άρθρα 2 και 2α του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014⁶ (κυρώσεις της ΕΕ στη Ρωσική Ομοσπονδία), άυλες μεταφορές τεχνολογίας. Επίσης, τον Δεκέμβριο του 2015 καθιερώθηκε μια νέα, ασφαλέστερη λειτουργία για τη διαχείριση και την πρόσβαση χρηστών. Μια σημαντική εξέλιξη ήταν ότι τον Οκτώβριο του 2015 δημιουργήθηκε ένα νέο τμήμα στο DUeS για την υποστήριξη της ανταλλαγής πληροφοριών όσον αφορά αρνήσεις που εκδόθηκαν βάσει του κανονισμού (ΕΚ)

⁶ ΕΕ L 229 της 31.7.2014, σ. 1. Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 833/2014 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία.

αριθ. 1236/2005⁷ για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία («κανονισμός κατά των βασανιστηρίων») και σύμφωνα με την προσέγγιση της Επιτροπής για την ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ των διαφόρων μέσων ελέγχου των εξαγωγών των σχετικών με την ασφάλεια.

3.5. Διαφάνεια και διάλογος με τον κλάδο και την πανεπιστημιακή κοινότητα

Η ομάδα DUCG διεξήγαγε ένα «φόρουμ DUCG-κλάδου» στις 7 Δεκεμβρίου 2015 στις Βρυξέλλες με κλαδικές ενώσεις, εταιρείες ειδών διπλής χρήσης και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, για να συζητήσουν επιλογές επανεξέτασης και τα συμπεράσματα της δημόσιας διαβούλευσης μέσω του διαδικτύου, στο πλαίσιο της επανεξέτασης της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών (http://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/export-from-eu/dual-use-controls/index_en.htm).

Η ομάδα DUCG προετοίμασε επίσης την απαραίτητη τεκμηρίωση για την υποστήριξη της εφαρμογής των κανονισμών από τους εξαγωγείς. Ειδικότερα, σε ένα «αναλυτικό σημείωμα των τροποποιήσεων» συνοψίζονται, για ενημερωτικούς σκοπούς, οι αλλαγές που έγιναν στο κείμενο των ελέγχων του καταλόγου των ελέγχων σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2015/2420 της Επιτροπής (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153892.pdf).

3.6. Παρακολούθηση και επιβολή ελέγχου των εξαγωγών

Η Επιτροπή προωθεί την αποτελεσματική παρακολούθηση και επιβολή των ελέγχων των εξαγωγών στο εσωτερικό της ΕΕ μέσω διαφόρων ενεργειών στήριξης. Το 2015 η Επιτροπή δημοσίευσε μια επικαιροποιημένη έκδοση του πίνακα αντιστοιχίας που συνδέει τους τελωνειακούς κώδικες με τις ταξινομήσεις διπλής χρήσης και συνέχισε τη συμπερίληψη των μέτρων ελέγχου των εξαγωγών στην ηλεκτρονική βάση τελωνειακών δασμών της ΕΕ (TARIC) (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/february/tradoc_154240.pdf).

3.7. Ομάδα εμπειρογνομόνων

Το 2015 η ομάδα εμπειρογνομόνων, υπό την αιγίδα του Κοινού Κέντρου Ερευνών (ΚΚΕρ) της Επιτροπής και των εμπειρογνομόνων που διέθεσαν τα κράτη μέλη, συνέχισε να παρέχει στήριξη στις αρχές ελέγχου των εξαγωγών της ΕΕ που ζητούσαν συμβουλές σχετικά με συγκεκριμένες περιπτώσεις χορήγησης άδειας. Συνολικά, δόθηκαν επτά συμβουλές στις αρμόδιες αρχές έξι κρατών μελών κατά την περίοδο αναφοράς.

3.8. Ενίσχυση ικανοτήτων

Η ομάδα DUCG υποστήριξε την κατάρτιση πιλοτικής άσκησης προσομοίωσης ελέγχου των εξαγωγών (Simex 2015) για τους τελωνειακούς υπαλλήλους και τους υπαλλήλους που είναι αρμόδιοι για τη χορήγηση αδειών, η οποία διοργανώθηκε από κοινού από τη ΓΔ TAXUD και το ΚΚΕρ και πραγματοποιήθηκε στις 17-19 Μαρτίου 2015. Από την πλευρά του, το ΚΚΕρ συνέχισε τη σειρά τεχνικών σεμιναρίων με αποδέκτες τις αρχές που είναι αρμόδιες για τη χορήγηση αδειών, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ενέργειας των ΗΠΑ. Το 8^ο σεμινάριο

⁷ ΕΕ L 200 της 30.7.2005, σ. 1. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1236/2005 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2005, για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.

πραγματοποιήθηκε στις 22-23 Απριλίου 2015 στην Ίσπρα της Ιταλίας, με τη συμμετοχή περισσότερων από 100 υπαλλήλων αρμόδιων για τη χορήγηση αδειών και τεχνικών εμπειρογνομόνων από τις αρχές ελέγχου των εξαγωγών της ΕΕ.

Όσον αφορά τρίτες χώρες, το «πρόγραμμα ευαισθητοποίησης P2P της ΕΕ» περί ειδών διπλής χρήσης σε χώρες εταίρους συνεχίστηκε το 2015, καθιστώντας διαθέσιμη εμπειρογνομοσύνη σε 34 χώρες για την ενίσχυση των ελέγχων των εξαγωγών σε παγκόσμιο επίπεδο, σύμφωνα με τις ανάγκες και τις προτεραιότητες των οικείων χωρών.

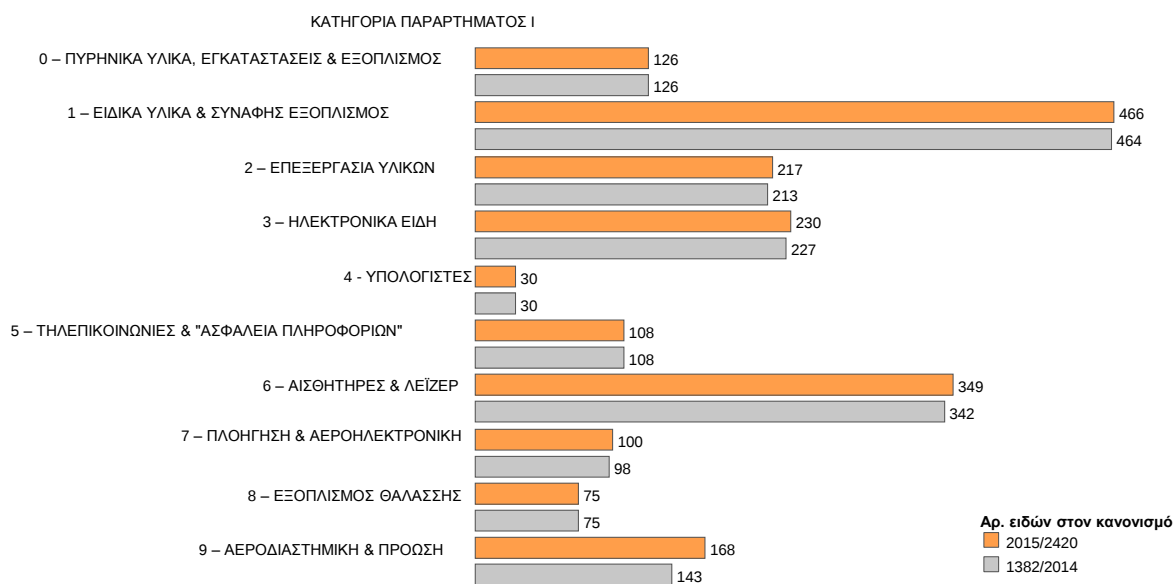
4. ΈΛΕΓΧΟΙ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΤΗΣ ΕΕ – ΒΑΣΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Η συγκέντρωση αξιόπιστων πληροφοριών για τις εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης παρουσιάζει δυσκολίες, επειδή δεν υπάρχει ένας αντίστοιχα καθορισμένος οικονομικός τομέας. Ωστόσο, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συγκεντρώνουν δεδομένα που επιτρέπουν κατά προσέγγιση εκτιμήσεις όσον αφορά τις εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης με βάση, αφενός, τα τελωνειακά εμπορεύματα που προσδιορίζονται από τον πίνακα αντιστοιχίας και τα οποία περιλαμβάνουν τα είδη διπλής χρήσης, και, αφετέρου, συγκεκριμένα δεδομένα για τις άδειες που συλλέγονται από τις αρμόδιες αρχές. Οι εκτιμήσεις δεδομένων εξαγωγών για το 2014 παρουσιάζονται παρακάτω. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκτιμήσεις που παρουσιάζονται παρακάτω δεν περιλαμβάνουν τις υπηρεσίες και τις άυλες μεταφορές τεχνολογίας που συνδέονται με το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης.

4.1. Εμπόριο ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ: είδη και προορισμοί

Ο κανονισμός αφορά κατά κύριο λόγο τις εξαγωγές 1869 περίπου ειδών διπλής χρήσης τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα Ι («κατάλογος ελέγχου της ΕΕ») και ταξινομούνται σε 10 κατηγορίες (διάγραμμα 1). Αυτά τα είδη διπλής χρήσης αφορούν περίπου 1 000 τελωνειακά εμπορεύματα⁸, στα οποία περιλαμβάνονται χημικές ουσίες, μέταλλα και μη μεταλλικά ορυκτά προϊόντα, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, ηλεκτρικός εξοπλισμός, μηχανήματα, οχήματα και εξοπλισμός μεταφορών κ.λπ. και, σε αυτόν τον ευρύ και πολυσύνθετο χώρο εμπορευμάτων, κατατάσσονται συνήθως στα προϊόντα υψηλής τεχνολογίας.

⁸ Η έννοια του «εξαγωγικού κλάδου ειδών διπλής χρήσης» αναφέρεται σ' αυτόν τον ευρύ και πολυσύνθετο χώρο εμπορευμάτων ο οποίος περιλαμβάνει τα είδη διπλής χρήσης. Το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης λαμβάνει χώρα εντός του εν λόγω χώρου εμπορευμάτων, αλλά δεν είναι ταυτόσημο με αυτόν, καθώς επ' ουδενί δεν είναι ελεγχόμενες οι εξαγωγές όλων των εμπορευμάτων στον εξαγωγικό κλάδο ειδών διπλής χρήσης. Οι μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής, με βάση τη βάση δεδομένων COMEXT της Eurostat, οδηγούν σε μια σταθερή εκτίμηση σύμφωνα με την οποία ο «εξαγωγικός κλάδος ειδών διπλής χρήσης» αντιπροσωπεύει περίπου το 20 % του συνόλου των εξαγωγών της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένου του ενδοενοσιακού εμπορίου).

Διάγραμμα 1: Αριθμός ειδών διπλής χρήσης που απαριθμούνται στις κατηγορίες του παραρτήματος Ι επιπλέον της έκδοσης του κανονισμού (ΕΕ) 2015/2420 σε σύγκριση με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1382/2014.

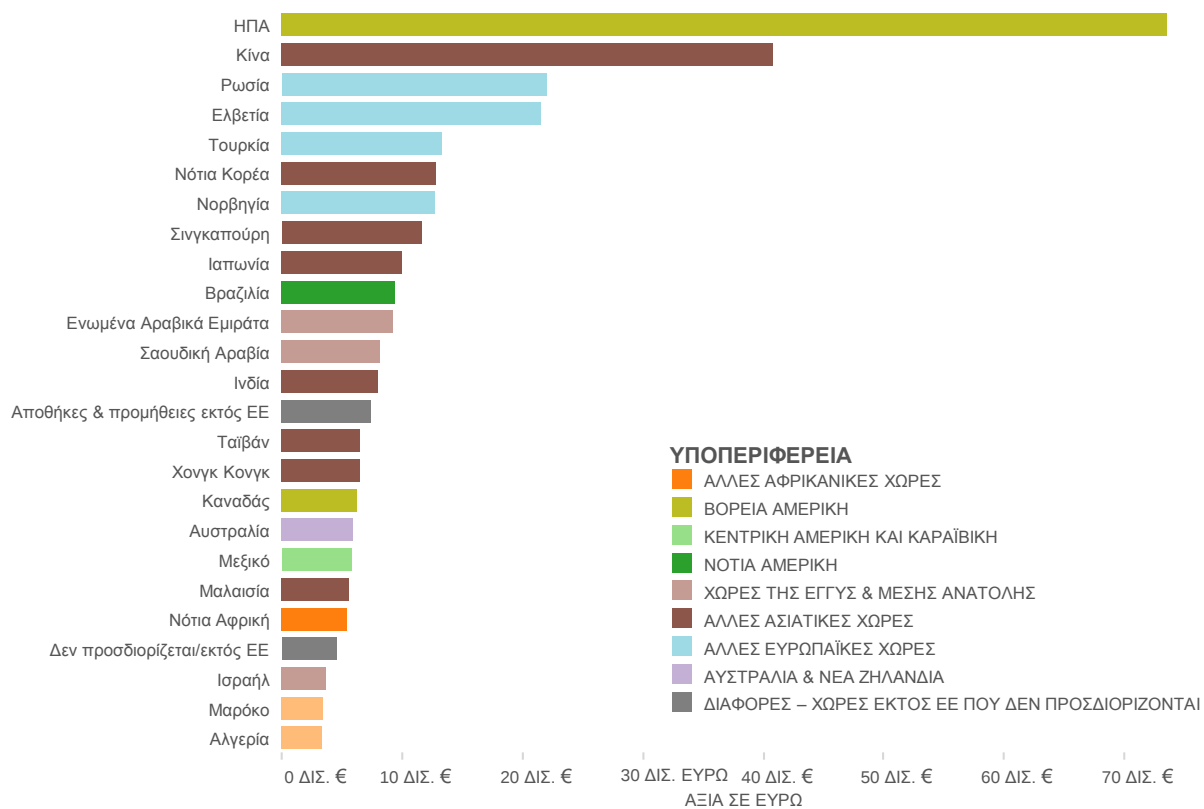
Με βάση τη συσχέτιση μεταξύ τελωνειακών κωδίκων και ταξινομήσεων διπλής χρήσης, εκτιμάται ότι οι έλεγχοι εφαρμόζονται σε είδη που περιλαμβάνονται σε έναν «εξαγωγικό κλάδο» ο οποίος αντιπροσωπεύει περίπου το 20% των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ (διάγραμμα 2).

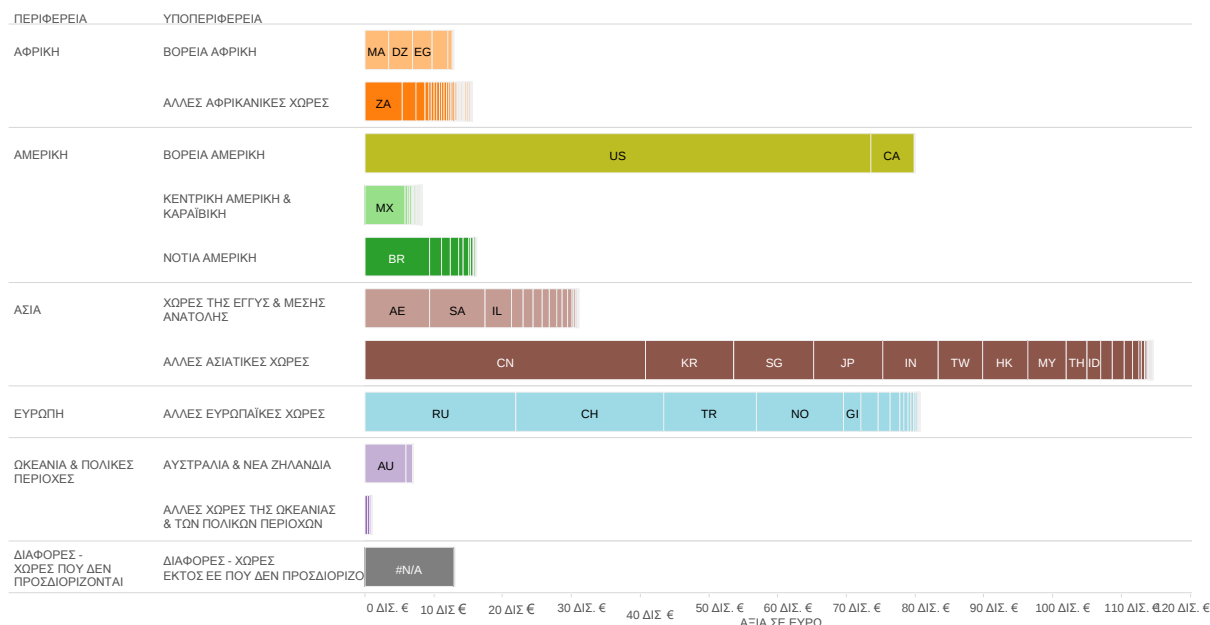
Διάγραμμα 2: Εκτιμώμενη αξία του «εξαγωγικού κλάδου ειδών διπλής χρήσης» και συνολικές εξαγωγές.

Ένα μεγάλο μέρος του εξαγωγικού κλάδου ειδών διπλής χρήσης αφορά εξαγωγές προς τις «χώρες E001» οι οποίες επωφελούνται από τις γενικές άδειες εξαγωγής. Αυτό αντικατοπτρίζει τη δομή της εξαγωγικής αγοράς της ΕΕ όσον αφορά τα αντίστοιχα προϊόντα, καθώς και τη διευκόλυνση του εμπορίου μέσω των γενικών αδειών εξαγωγής της Ένωσης (ΓΑΕΕΕ) (διάγραμμα 3)⁹.

⁹ Ως «Αποθήκες και προμήθειες εκτός ΕΕ» νοείται η παράδοση εφοδίων για αποθήκες καυσίμων σκαφών και αεροσκαφών. Ως «Δεν προσδιορίζεται/εκτός ΕΕ» νοούνται χώρες και εδάφη που δεν προσδιορίζονται στο πλαίσιο των συναλλαγών με τρίτες χώρες (οι κωδικοί αυτοί χρησιμοποιούνται συνήθως για εμπορεύματα που παραδίδονται σε εγκαταστάσεις ανοικτής θάλασσας).

Διάγραμμα 3: Χώρες και υποπεριφέρειες προορισμού για τον εξαγωγικό κλάδο ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ το 2014.

Διάγραμμα 4: Χώρες προορισμού ανά παγκόσμιες περιφέρειες και υποπεριφέρειες, 2014.

Οι 50 σπουδαιότεροι προορισμοί εκτός ΕΕ ανά αξία στον ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ ΚΛΑΔΟ ΕΙΔΩΝ ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

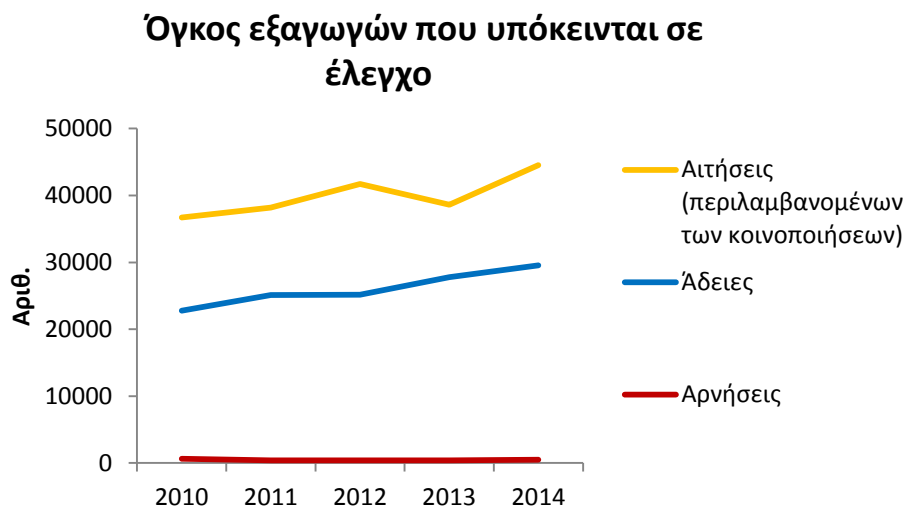
1. ΗΠΑ	11. Βραζιλία	21. Νότια Αφρική	31. Ουκρανία	41. Αγγκόλα
2. Κίνα	12. Χονγκ Κονγκ	22. Δεν προσδιορίζεται/εκτός ΕΕ	32. Τυνησία	42. Λευκορωσία
3. Ελβετία	13. Σαουδική Αραβία	23. Αλγερία	33. Γιβραλτάρ	43. Ιράν
4. Ρωσία	14. Ινδία	24. Ισραήλ	34. Νιγηρία	44. Ιράκ
5. Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα	15. Καναδάς	25. Ταϊλάνδη	35. Καζαχστάν	45. Ομάν
6. Τουρκία	16. Ταϊβάν	26. Κατάρ	36. Κολομβία	46. Κουβέιτ
7. Νότια Κορέα	17. Μαλαισία	27. Μαρόκο	37. Χιλή	47. Νέα Ζηλανδία
8. Νορβηγία	18. Αποθήκες και προμήθειες εκτός ΕΕ	28. Ινδονησία	38. Αργεντινή	48. Πακιστάν
9. Σιγκαπούρη	19. Αυστραλία	29. Φιλιππίνες	39. Σερβία	49. Αζερμπαϊτζάν
10. Ιαπωνία	20. Μεξικό	30. Αίγυπτος	40. Βιετνάμ	50. Λίβανος

Διάγραμμα 5: Οι 50 σπουδαιότεροι προορισμοί εκτός ΕΕ ανά αξία στον εξαγωγικό κλάδο ειδών διπλής χρήσης το 2014¹⁰.

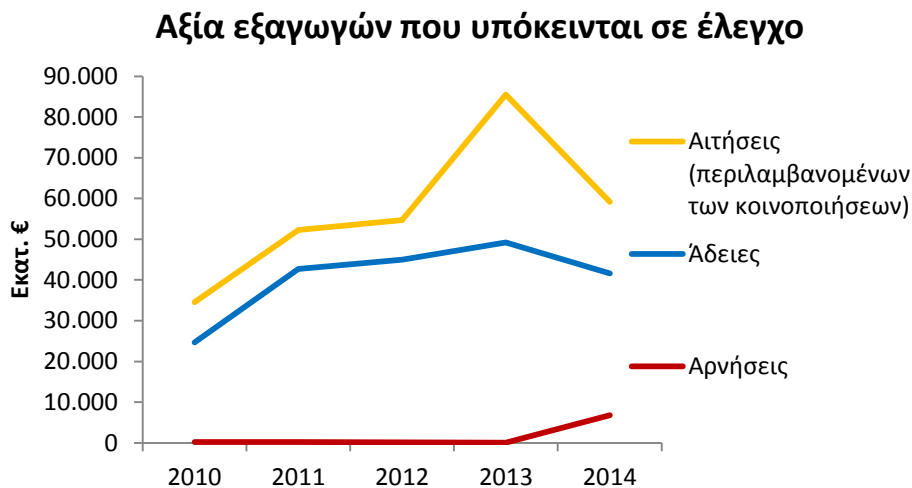
¹⁰ Ως «Αποθήκες και προμήθειες εκτός ΕΕ» νοείται η παράδοση εφοδίων για αποθήκες καυσίμων σκαφών και αεροσκαφών. Η κατηγορία «Δεν προσδιορίζεται/εκτός ΕΕ» περιλαμβάνει χώρες και εδάφη που δεν προσδιορίζονται στο πλαίσιο του εμπορίου με τρίτες χώρες. (Οι κωδικοί αυτοί χρησιμοποιούνται συνήθως για εμπορεύματα που παραδίδονται για εγκαταστάσεις ανοικτής θαλάσσης).

4.2. Αιτήσεις, άδειες, αρνήσεις

Η ομάδα DUCG έχει ανταλλάξει πληροφορίες και έχει συλλέξει δεδομένα σχετικά με τη χορήγηση αδειών, με στόχο την καλύτερη κατανόηση των ελέγχων των εξαγωγών και της οικονομικής τους επίδρασης. Παρακάτω αναφέρονται ορισμένα δεδομένα που συλλέχθηκαν για την περίοδο αναφοράς: θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι δεν συγκεντρώνουν όλα τα κράτη μέλη όλα τα δεδομένα. Τα στοιχεία που παρέχονται παρακάτω αντιπροσωπεύουν επομένως κατά προσέγγιση εκτιμήσεις όσον αφορά τις συνολικές ποσότητες και τη συνολική αξία, μέσα στα όρια των στοιχείων που ήταν διαθέσιμα από τα κράτη μέλη.

Διάγραμμα 6: Αριθμός αδειών και αρνήσεων το διάστημα 2010-2014¹¹.

¹¹ Στο διάγραμμα 6 και στο διάγραμμα 7 τα δεδομένα για τις «αιτήσεις» περιλαμβάνουν όλες τις αιτήσεις άδειας, συμπεριλαμβανομένων των κοινοποιήσεων στο πλαίσιο γενικών αδειών, με αποτέλεσμα να παρέχεται μια ένδειξη των «εξαγωγών που υπόκεινται σε έλεγχο». Σε περιπτώσεις που δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τις αιτήσεις, τα διαγράμματα χρησιμοποιούν στοιχεία εγκρίσεων ως εκτίμηση για τα στοιχεία για τις αιτήσεις. Τα στοιχεία για τις «εγκρίσεις» αναφέρονται στις εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο ατομικών και συλλογικών αδειών. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι αιτήσεις δεν αποτελούν κατ' ανάγκη το άθροισμα των εγκρίσεων και των αρνήσεων, καθώς κάποιες αιτήσεις ενδέχεται να ακυρωθούν και κάποιες να μην ολοκληρωθούν εντός του ίδιου έτους. Ως «Άρνηση» νοείται ο όγκος και η αξία των εξαγωγών που αποτέλεσαν αντικείμενο άρνησης.

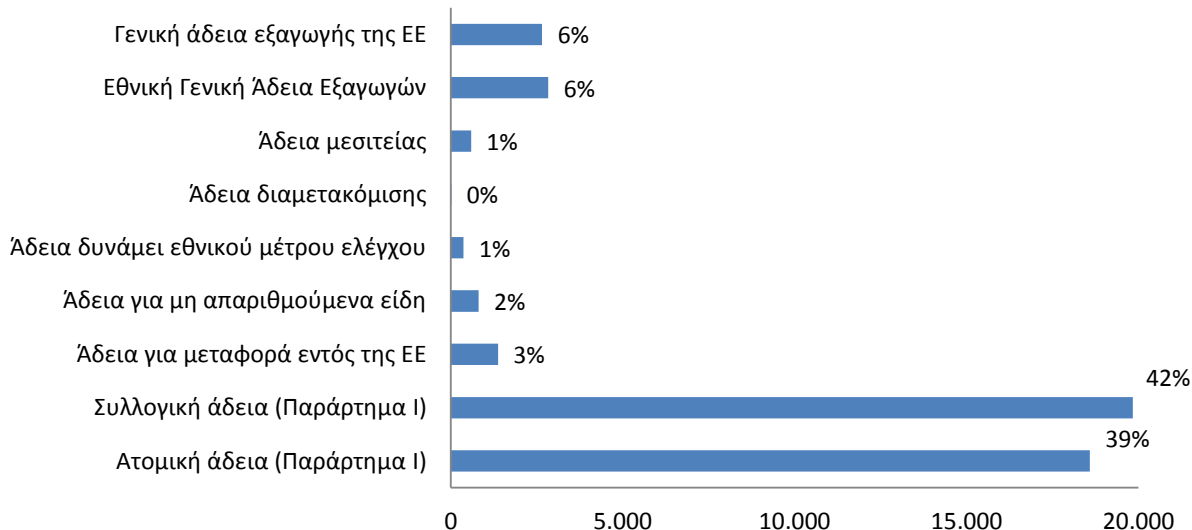
Διάγραμμα 7: Αξία εγκρίσεων και αρνήσεων για τα έτη 2010-2014 (σε εκατ. EUR).

Όγκος εξαγωγών με άδεια ανά τύπο άδειας το 2014

Διάγραμμα 8: Αριθμός εγκρίσεων ανά κατηγορία στα στοιχεία του 2014.

Αξία εξαγωγών με άδεια ανά τύπο άδειας το 2014

Διάγραμμα 9: Αξία (σε εκατ. EUR) εγκρίσεων ανά είδος το 2014.

Η συνολική αξία¹² των αιτήσεων έφθασε τα 59 δις. EUR και οι εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης που υπόκεινται σε έλεγχο αντιπροσώπευαν ως εκ τούτου πάνω από 3,4 % των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ. Το εγκεκριμένο εμπόριο ειδών διπλής χρήσης έφθασε τα 41,5 δις. EUR, αντιπροσωπεύοντας το 2,4 % των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ, με την

¹² Το διάγραμμα αυτό περιλαμβάνει την αξία των αιτήσεων και κοινοποιήσεων στο πλαίσιο γενικών αδειών εξαγωγών.

πλειονότητα των εγκεκριμένων συναλλαγών να καλύπτεται από ατομικές άδειες (περίπου 25.000 μεμονωμένες αιτήσεις εκδόθηκαν το 2014). Μόνο ένα μικρό ποσοστό εξαγωγών αποτέλεσε αντικείμενο άρνησης: το 2014 εκδόθηκαν περίπου 472 αρνήσεις, νούμερο που αντιπροσωπεύει το 11,5 % της αξίας των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης που υποβλήθηκαν σε έλεγχο το εν λόγω έτος και ένα ποσοστό 0,4% των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ¹³.

¹³ Η αξία των αρνήσεων το 2014 (6,8 δισ. EUR) αντικατοπτρίζει εξαιρετικές περιστάσεις, καθώς οι τιμές των αρνήσεων είναι γενικά πολύ χαμηλότερες, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 7.